

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ

ԳՈՐԻՍ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
2017-2021 թվականների

ՀՆԳԱՄՅԱ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ
ԾՐԱԳԻՐ

Մշակվել է՝

Ներկայացվել է՝ համայնքի ղեկավար Վ. Ադունցի կողմից

Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու 25.12.2016թ թիվ 35-Ն որոշմամբ

ԳՈՐԻՍ 2016

Բովանդակություն

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք	3
2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն	5
2.1. Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն	5
2.2. Համայնքի սոցիալ տնտեսական իրավիճակը.....	7
2.3. Համայնքում իրականացվող ծրագրերը.....	13
2.4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումները	17
2.5. Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ.....	18
2.6. Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՍ) վերլուծություն	19
3. Նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում.....	20
3.1. Համայնքի զարգացման տեսլական	20
3.2. Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ.....	25

1. Համայնքի ղեկավարի ողջույնի խոսք

Համախմբվածությունը, ուժերի ու միջոցների մեկտեղումը հաջողության հասնելու գրավականներն են: 2016 թվականի հունիսի 17-ին ընդունված «ՀՀ վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին ՀՀ օրենքի համաձայն ստեղծված Գորիս խոշորացված համայնք նոր վարչատարածքային միավորը (Գորիս, Ակներ, Բարձրավան, Խնձորեսկ, Հարթաշեն, Ներքին Խնձորեսկ, Շուռնուխ, Որոտան, Վերիշեն և Քարահունջ) նոր հնարավորությունների, հարուստ ներուժի և միաժամանակ նոր մարտահրավերների ամբողջություն է: Եթե սոցիալ-տնտեսական զարգացման տեսանկյունից բնակավայրերի անհամաչափությունները զգալի չեն, ապա կենցաղի, հոգեբանության, բարքերի ու սովորույթների առումով նորաստեղծ համայնքը իսկական ներկայանակ է՝ մեկ ընդհանուր գծով՝ սյունեցու ամուր կամք և հարուստ մտավոր ներուժ:

Առկա ռազմավարություններում առաջ քաշված խնդիրները, զարգացման խոչընդոտները, նպատակներն ու հեռանկարները, առավելություններն ու հնարավորություններն այժմ արդեն տասնապատկվել են: Գորիս բազմաբնակավայր համայնքը այսուհետ շարժվում է նոր տեսլականի՝ նոր իղձերի, ավելի հավակնոտ նպատակների, ավելի բարեկեցիկ ապագայի ու արդիական թիրախների ճանապարհով:

Հինգ տարի անց Գորիս համայնքը կվերածի ստեղծագործական հանգույցի՝ շնորհիվ պատմամշակութային ժառանգության վրա հիմնված զբոսաշրջության զարգացման և ՏՏ ոլորտում առկա հարուստ ներուժի օգտագործման: Ենթակառուցվածքների արդիականացումը, առողջ ապրելու համար անհրաժեշտ շրջակա միջավայրի ձևավորումը, գյուղատնտեսության զարգացման խթանումը կնպաստի բնակության և աշխատանքի բարենպաստ պայմանների ապահովմանը, նոր ներդրումների ներգրավմանը՝ ապահովելով կայուն հավասարակշռված զարգացում:

Գորիս համայնքի 2017-2021 թվականների հնգամյա զարգացման ծրագիրը կլրացնի բոլոր ռազմավարական փաստաթղթերին՝ որպես մարդկային, բնական, ֆինանսական, տնտեսական ռեսուրսների գնահատման ու արդյունավետ օգտագործման տեսանկյունից ձեռնարկվելիք քայլերի և չափելի արդյունքների ամբողջությունն արտահայտող փաստաթուղթ:

Համայնքի զարգացման հնգամյա ծրագրի շահառուն Գորիս համայնքի յուրաքանչյուր բնակիչն է՝ գործարարը, հասարակական կազմակերպության ներկայացուցիչը, գյուղատնտեսության, զբոսաշրջության, նորարական ոլորտում աշխատողը, դպրոցականն ու ուսանողը: Սա բնակչության բոլոր շերտերի և սոցիալական բոլոր խմբերի կարծիքների, մտահոգությունների և առաջարկությունների փաթեթ է: Իզուր չէ, որ զարգացման ծրագրի կազմման հիմքում դրվել է ինտեգրացված ու մասնակցային կառավարման մոդելը՝ որպես առավել արդյունավետ միջոց՝ հասնելու կայուն զարգացման՝ ի պատասխան սոցիալական, տնտեսական, բնապահպանական և մշակութային պահանջների իրական փոխազդեցությանը:

Լիահույս ենք, որ Գորիս համայնքի 2017-2021 թվականների հնգամյա զարգացման ծրագիրը կծառայի որպես ներդրողների, միջազգային կազմակերպությունների, մասնավոր ոլորտի ներգրավման հզոր ազդակ՝ ի նպաստ Գորիս համայնքի կայուն հավասարակշիռ զարգացման:

Գորիս համայնքի ղեկավար՝

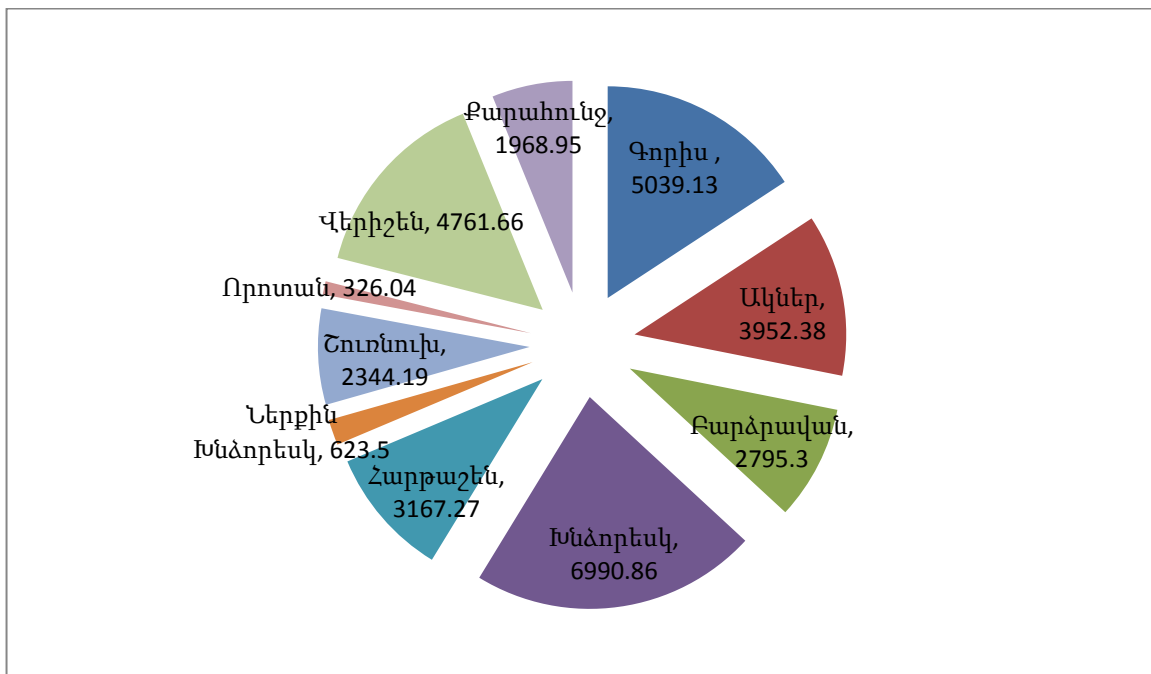
ՎԱՀԱԳԱՆ ԱԴՈՒՆՅ

2. Համայնքի իրավիճակի նկարագրություն

2.1. Համայնքի ընդհանուր նկարագրություն

ՀՀ Սյունիքի մարզի Գորիս խոշորացված համայնքը ձևավորվել է 2016 թվականի հունիսի 17-ին ընդունված «ՀՀ վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին ՀՀ օրենքի համաձայն: Համայնքն ընդգրկում է թվով տասը բնակավայր՝ Գորիս, Ակներ, Բարձրավան, Խնձորեսկ, Հարթաշեն, Ներքին Խնձորեսկ, Շուռնուխ, Որոտան, Վերիշեն և Քարահունջ, և զբաղեցնում 31969,28 հա տարածք (տե՛ս Գծապատկեր 1.):

Գծապատկեր 1. Գորիս համայնքի վարչական տարածքը՝ ըստ առանձին բնակավայրերի, հա

ՀՀ ոստիկանության և անձնագրային ու վիզաների վարչության տրամադրած տվյալների համաձայն՝ 2016 թվականի սեպտեմբերի 5-ի դրությամբ Գորիս համայնքում բնակչության թիվը կազմել է 29721 մարդ (կանայք՝ 50,5%, տղամարդիկ՝ 49,5%), որի 73%-ը կազմում է Գորիս կենտրոնական բնակավայրի բնակչությունը (տե՛ս Աղյուսակ 1.):

Համայնքում փախստականի կարգավիճակ ունեն 15 մարդ, որից՝ Գորիս՝ 10, Խնձորեսկ՝ 2, Հարթաշեն, Վերիշեն, Քարահունջ՝ մեկական մարդ:

Աղյուսակ 1. Գորիս համայնքի ժողովրդագրական ցուցանիշները՝ ըստ առանձին բնակավայրերի, մարդ (2016թ. հուլիս)¹

		Ընդամենը, համայնք	Գորիս	Ալյներ	Բարձրավան	Խնձորեսկ	Հարթաշեն	Ներքին Խնձորեսկ	Շուռնուխ	Ողտյան	Վերիշեն	Քարահունջ
Մշտական	Ընդամենը	29962	21849	1101	132	2028	682	266	147	284	2095	1378
	Իգ.	15127	11129	530	65	1008	316	129	68	141	1070	671
	Ար.	14835	10720	571	67	1020	366	137	79	143	1025	707
Մինչև 1 տարեկան		187	144	4	0	7	4	3	0	2	11	12
1-2 տարեկան		385	290	16	1	16	8	7	1	2	26	18
3-4 տարեկան		727	555	28	3	39	12	7	1	4	48	30
5-6 տարեկան		761	522	28	2	66	23	5	4	14	61	36
7-10 տարեկան		1690	1200	72	5	111	28	16	10	27	135	86
11-14 տարեկան		1416	964	57	8	117	49	10	8	14	109	80
15-17 տարեկան		1104	771	45	3	87	33	14	9	15	62	65
18-22 տարեկան		1866	1242	92	1	178	45	30	11	26	136	105
23-45 տարեկան		11199	8145	416	57	743	244	100	60	110	809	515
46-62 տարեկան		6261	4692	205	30	374	132	61	32	50	421	264
63 և ավելի տարեկան		4366	3324	138	22	290	104	13	11	20	277	167

¹ Բնակչության ռեգիստրի տվյալներ

2.2. Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը

Գորիս համայնքի ընդհանուր տարեկան բյուջեն կազմում է 772 մլն 136,5 հազ դրամ, սեփական եկամուտների բաժինը ընդհանուր եկամուտների մեջ՝ 20,3 %:

Գորիս համայնքում գործող գործատուների թվաքանակը կազմում է 380, որից՝ կազմակերպություններ՝ 210, անհատ ձեռնարկատեր՝ 170:

Գորիս համայնքն ընդգրկող վարչական տարածքում գործող կազմակերպությունները՝ 210, անհատ ձեռնարկատեր՝ 590:

Գորիս համայնքի հիմնական արդյունաբերական (արտադրական) ձեռնարկությունները, արդյունաբերական արտադրանքը, հիմնական սպառման շուկաները

- էլ. էներգիայի արտադրություն փոքր ՀէԿ-երի միջոցով
- շինանյութերի արտադրություն, մասնավորապես, մետաղյա կոնստրուկցիաների («Գոր-Մետաղ» ՍՊԸ), սենդվիչների արտադրություն («Միկրո-շարժիչ» ԲԲԸ)
- գործվածքների (մանածագործական) արտադրություն
- քիմիական մանրաթելերի արտադրություն
- 3D տպիչների արտադրություն («ՕգմենթԱր» ՍՊԸ)
- սննդի, սննդամթերքի արտադրություն
- զովացուցիչ ըմպելիքների, գարեջրի արտադրություն
- կաթի, կաթնամթերքի արտադրություն
- էլ. սարքավորումների արտադրություն («Գամմա» ԲԲԸ)

Արտադրված արտադրանքը հիմնականում սպառվում է ներքին շուկայում՝ ՀՀ տարածքում, «Գամմա» ԲԲԸ արտադրանքն արտահանվում է ԵՏՄ երկրներ:

Համայնքի ծառայությունների, սպասարկման քնազավառի հիմնական ձեռնարկությունները և հիմնական ծառայությունները

- հյուրանոցային ծառայությունների կազմակերպում («Հելի» ՍՊԸ, «Խնձորեսկ տուր» ՍՊԸ, «Դիանա ԻՎՎ» ՍՊԸ, «Գոռ և Գոհար» ՍՊԸ, «Լարիսա Պողոսյան» ՍՊԸ և այլն)
- հանրային սննդի կազմակերպում (ոլորտում ներառված են 23 տնտեսվարող սուբյեկտներ)
- գրոսաշրջային տուրերի կազմակերպում
- փաստաբանական ծառայություններ
- խորհրդատվական ծառայություններ
- նոտարական և թարգմանչական ծառայություններ

Համայնքի գյուղատնտեսական արտադրանքի հիմնական ցուցանիշները ներկայացված են Աղյուսակ 2-ում և 3-ում:

Աղյուսակ 2. Գորիս համայնքի հիմնական գյուղատնտեսական արտադրանքը և ծավալները ըստ բնակավայրերի (2016թ.)

h/h	Բնակավայրի անվանումը	Խոշոր եղջերավոր անասուն		Ոչխար (գլուխ)	Թռչուն (թև)	Մեղու (փեթակ)	Խոզ (գլուխ)	Մսի արտադր. աճ	Կաթի արտադր. (տոննա)	Անասնակեր (տոննա)
		Ընդամենը (գլուխ)	Որից կով (գլուխ)							
1	Գորիս	2611	1628	3514	13050	2540	262	189	3663	2260
2	Խնձորեսկ	4720	2286	7270	12620	400	1340	492	5486	6000
3	Վերիշեն	1640	920	4367	4798	487	342	169	2208	2160
4	Ակներ	1131	543	619	2310	155	115	92	1303	2050
5	Ն. Խնձորեսկ	675	305	3501	1396	86	133	100	610	350
6	Հարթաշեն	1502	720	1055	3600	250	455	143	1620	4500
7	Բարձրավան	250	115	131	480	12	20	20	230	800
8	Քարահունջ	1076	453	1519	2407	616	357	122	1019	2400
9	Շուռնուխ	172	61	477	299	95	54	23	122	120
10	Որոտան	127	49	24	455	85	56	14	98	130
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		13904	7080	22477	41415	4726	3134	1364	16359	20770

Աղյուսակ 3. Գորիս համայնքի հիմնական գյուղատնտեսական արտադրանքը և ծավալները ըստ բնակավայրերի (2016թ.)

h/h	Բնակավայրի անվանումը	Հացահատիկ		Կարտոֆիլ		Բանջարեղեն		Պտուղ և հատապտուղ	
		Ցանք (հա)	Համախառն բերքը (տոննա/)	Ցանք (հա)	Համախառն բերքը (տոննա)	Ցանք (հա)	Համախառն բերքը (տոննա)	Ցանք (հա)	Համախառն բերքը (տոննա)
1	Գորիս	931	2347	80	1520	32	470	53	533
2	Խնձորեսկ	1329	3547	23	437	14	214	51	126
3	Վերիշեն	55	144	61	1159	12	216	26	72
4	Ակներ	169	435	42	788	7	106	40	90
5	Ն. Խնձորեսկ	301	706	5	86	6	108	3	20
6	Հարթաշեն	585	1666	25	285	17	203	12	40
7	Բարձրավան	62	138	5	100	5	73	72	15
8	Քարահունջ	419	1051	25	418	8	143	76	640
9	Շուռնուխ	16	28	7	133	3	59	6	25
10	Որոտան	1	2	7	133	3	44	27	293
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		3868	10064	280	5059	800	1636	366	1854

Գորիս համայնքի անզուգական բնությունը, արժեքավոր պատմաճարտարապետական հուշարձանների առկայությունը, որոնցից հատկապես արժեքավոր են բազմաթիվ բնական ու արհեստական քարայրները և բնակելի տները, անկասկած, կարող են նպաստել տեղական ու օտարերկրյա զբոսաշրջության զարգացմանը:

Համաձայն ՀՀ պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ցանկի՝ միայն Գորիս քաղաքում հաշվառված է 157 անուն հուշարձան՝ բաղկացած 277 միավորից: Դրանցից 127-ը հանրապետական նշանակության են (հուշարձանների ցանկը ըստ առանձին բնակավայրերի ներկայացված է Հավելված 1-ում):

Բարձրավանի Բղենո Նորավանքը, Ակների ամրոցն ու քարայր-կացարանը, Հարթաշենի բնակելի քարայրերը, Վերիշենի 4-5-րդ դդ. եկեղեցին, Քարահունջի բնակելի քարայրերն ու հնձանները համայնքում մշակութային տուրիզմի զարգացման հզոր կենտրոններ են, իսկ Խնձորեսկը, շնորհիվ զարգացող ենթակառուցվածքների, առավել մեծ հեռանկար ունի, հատկապես 2012թ. գործարկված կամուրջի շնորհիվ: Հին Խնձորեսկի երկու ձորափը (Ղանդունց նովն ու Ներքին թաղը) իրար միացնող իր տեսակի և չափի մեջ եզակի կախովի կամուրջը ձգվում է ավելի քան 160 մետր: Բարձրությունն ամենախոր տեղում 63 մետր է:

*Դպրոցական, նախադպրոցական և արտադպրոցական կրթական
հաստատություններ, ԲՈՒՀ-եր*

Աղյուսակ 4. Գորիս համայնքի դպրոցական հաստատություններում ընդգրկված աշակերտների թիվը

h/h	Բնակավայրը	Հաստատությունը	Քանի հոգու համար է նախատեսված	Ցուցակային թիվ
1.	Գորիս	Ա. Բակունցի անվան թիվ 1 ավագ դպրոց	900	779
2.	Գորիս	Գորիսի թիվ 2 հիմնական դպրոց	972	375
3.	Գորիս	Յ. Բախշյանի անվան թիվ 3 հիմնական դպրոց	964	540
4.	Գորիս	Թիվ 4 ավագ դպրոց	300	292
5.	Գորիս	Թիվ 5 հիմնական դպրոց	200	209
6.	Գորիս	Սերո Խանգադյանի անվան թիվ 6 հիմնական դպրոց	1000	444
7.	Ակներ	Ակների միջնակարգ դպրոց	130	159
8.	Բարձրավան	Բարձրավանի միջնակարգ դպրոց	47	11
9.	Խնձորեսկ	Խնձորեսկի միջնակարգ դպրոց	536	276
10.	Հարթաշեն	Հարթաշենի միջնակարգ դպրոց	320	103
11.	Ներքին Խնձորեսկ	Ներքին Խնձորեսկի միջնակարգ դպրոց	50	27
12.	Շուռնուխ	Շուռնուխի միջնակարգ դպրոց	45	17

13.	Որոտան	Որոտանի միջնակարգ դպրոց	70	48
14.	Վերիշեն	Վերիշենի միջնակարգ դպրոց	1170	281
15.	Քարահունջ	Քարահունջի միջնակարգ դպրոց	400	177

Աղյուսակ 5. Գորիս համայնքի նախադպրոցական հաստատություններում ընդգրծված երեխաների թիվը և նախագծային հզորությունը

h/h	Բնակավայրը	Հաստատությունը	Նախագծային հզորություն	Ցուցակային թիվ
1.	Գորիս	Վ. Սարգսյանի անվան թիվ 1 ՆՈՒՀ	Ոչ տիպային հարմարեցված շենք է	142
2.	Գորիս	Թիվ 2 ՆՈՒՀ	200	231
3.	Գորիս	Թիվ 3 ՆՈՒՀ	150	86
4.	Գորիս	Թիվ 4 ՆՈՒՀ	120	56
5.	Գորիս	Թիվ 5 ՆՈՒՀ	200	85
6.	Գորիս	Թիվ 6 ՆՈՒՀ	350	97
7.	Գորիս	Թիվ 7 ՆՈՒՀ	360	80
8.	Խնձորեսկ	Խնձորեսկի ՆՈՒՀ	120	66
9.	Ներքին Խնձորեսկ	Ներքին Խնձորեսկի ՆՈՒՀ	Ոչ տիպային հարմարեցված շենք է	14
10.	Վերիշեն	Վերիշենի ՆՈՒՀ	100	85
11.	Քարահունջ	Քարահունջի ՆՈՒՀ	50	35

Աղյուսակ 6. Գորիս համայնքի արտադպրոցական հաստատություններում ընդգրկվածների թիվը

h/h	Բնակավայրը	Հաստատությունը	Քանի հոգու համար է նախատեսված	Ցուցակային թիվ
1.	Գորիս	Ա. Սաթյանի անվան երաժշտական դպրոց	200	130
2.	Գորիս	Շ. Ազնավուրի անվան երաժշտական դպրոց	200	102
3.	Գորիս	Գ. Պարոնյանի անվան արվեստի դպրոց	100	70
4.	Գորիս	Գեղագիտության ազգային կենտրոնի Գորիսի մասնաճյուղ	120	138
5.	Գորիս	Մանկապատանեկան մարզադպրոց	200	195
6.	Գորիս	Ա. Օրդյանի անվան շախմատի դպրոց	60	45
7.	Վերիշեն	Վերիշենի երաժշտական դպրոց	30	13
8.	Խնձորեսկ	Խնձորեսկի երաժշտական դպրոց	90	62

Աղյուսակ 7. Գորիս համայնքի ԲՈՒՀ-երում ընդգրկվածների թիվը

h/h	Բնակավայրը	Հաստատությունը	Քանի հոգու համար է նախատեսված	Ցուցակային թիվ
1	Գորիս	Գորիսի պետական համալսարան	1700	1321
2	Գորիս	Մանկավարժական քոլեջ	600	242
3	Գորիս	Գյուղատնտեսական քոլեջ	300	225
4	Գորիս	«Սյունիք» ինստիտուտ	450	104
6	Գորիս	Երևանի կինոյի և թատրոնի պետական ինստիտուտի Գ.Մ	45	20

Գորիս համայնքի առողջապահական հիմնարկներն ու հաստատությունները

Աղյուսակ 8. Գորիս համայնքի առողջապահական հաստատությունների տարեկան այցելուների և մահճակալների թիվը

h/h	Բնակավայրը	Հաստատությունը	Մահճակալների թիվ	Տարեկան այցելուների թիվ
1.	Գորիս	Գորիս բժշկական կենտրոն ՓԲԸ	110	5500
2.	Գորիս	Հայ-ֆրանսիական սրտաբանական կենտրոն	26	8000
3.	Գորիս	Արյան փոխներարկման կայան	0	330
4.	Գորիս	Հիգիենիկ համաճ. հսկողական տեսչություն	0	1000
4.	Ակներ	բուժկետ	0	1000
5.	Բարձրավան	բուժկետ	0	125
6.	Խնձորեսկ	Բուժ. ամբուլատորիա	0	2000
7.	Հարթաշեն	բուժկետ	0	670
8.	Ներքին Խնձորեսկ	բուժկետ	0	150
9.	Շուռնուխ	բուժկետ	0	120

10.	Որոտան	բուժկետ	0	250
11.	Վերիշեն	«Վերիշենի բուժամբուլատորիա» ՓԲԸ	0	2000
12.	Քարահունջ	բուժկետ	0	1300

Աղյուսակ 9. Գործազրկության և ըստ տնտեսության ոլորտների զբաղվածության նկարագիրը

h/h			թվաքանակը/մարդ
1.	Գրանցված գործազուրկների թվաքանակը	Ընդամենը	1660
		Արական	560
		Իգական	1100
2.	Համայնքում զբաղված բնակչության թվաքանակը	Ընդամենը	8416
3.	Զբաղված բնակչության թվաքանակն ըստ ոլորտների	3.1 Գյուղատնտեսություն, որսորդություն և անտառային տնտեսություն	3432
		3.2 Ձկնորսություն և ձկնաբուծություն	13
		3.3 Հանքագործական արդյունաբերություն	0
		3.4 Մշակող արդյունաբերություն, այդ թվում՝ գյուղ. հումքի մշակում	431
		3.5 Էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջրի արտադրություն և բաշխում	186
		3.6 Շինարարություն	390
		3.7 Առևտուր, ավտոմեքենաների, կենցաղային արտադրատեսակների և անձնական օգտագործման իրերի նորոգում	659
		3.8 Գյուղատնտեսական ծառայությունների մատուցում	164
		3.9 Հյուրանոցային և ռեստորանային ծառայություններ	198
		3.10 Տրանսպորտ և կապ	396
		3.11 Տեղական ինքնակառավարում	346
		3.12 Կրթություն, այդ թվում՝ նախադպրոցական կրթություն	894
		3.13 Առողջապահություն և սոցիալական ծառայություն	325
		3.14 Կոմունալ, սոցիալական և անհատական ծառայություններ	196
		3.15 ՀՈԱԿ-ներում աշխատողներ	346
		3.16 Պետական մարմիններում	365
		3.17 Տեղական ինքնակառավարման մարմիններում	346
		3.18 Հասարակական միավորումներում	52

Գործազրկության մակարդակը Գորիս քաղաքային բնակավայրում կազմում է 16,5%:

Համայնքում **ընտանեկան նպաստի համակարգում փաստագրված տնային տնտեսությունների քանակը** 2016թ. նոյեմբերի 1-ի դրությամբ կազմում է 1095 տ/տ, այդ

թվում՝ Գորիս՝ 713, Ակներ՝ 58, Բարձրավան՝ 4, Խնձորեսկ՝ 91, Հարթաշեն՝ 20, Ներքին Խնձորեսկ՝ 11, Շուռնուխ՝ 6, Որոտան՝ 25, Վերիշեն՝ 78 և Քարահունջ՝ 89:

2.3. Համայնքում իրականացվող ծրագրերը

Աղյուսակ 10. Պետության կողմից գալիք հինգ տարիների համար նախատեսվող (շարունակվող) հանրապետական և մարզային ծրագրերն ու միջոցառումները

h/h	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի նկարագիրը	Ազդեցությունը
	ԳՈՐԻՍ		
1.	Տեղական տնտեսության և ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագիր (Համաշխարհային բանկի ֆինանսավորմամբ)	Ժառանգության հանգույցի ռեզենդերացիայի և զբոսաշրջային երթուղու մշակման շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալը. 1.Կենտրոնական զբոսայգու վերականգնում 2.Երիտասարդական զբոսայգու վերականգնում 3.Վարարակն գետի աջափնյա հատվածի վերակառուցում 4.Քաղաքի կենտրոնական մասի պատմաճարտարապետական միջավայրի վերականգնում	<u>Ուղղակի ազդեցությունը</u> Կենսապայմանների բարելավում՝ զբոսաշրջության անմիջական ազդեցության միջոցով (եկամուտներ և շահույթ զբոսաշրջության ոլորտից, ինչպես նաև ենթակառուցվածքների բարելավում) <u>Երկրորդական ազդեցությունը</u> Ոչ զբոսաշրջային ոլորտների զարգացում (շինարարական աշխատանքներում տեղական ներուժի ներգրավում, հյուրանոցներին մատակարարող ֆերմերային տնտեսությունների զարգացում) <u>Դինամիկ ազդեցությունը</u> Տեղական տնտեսության աճ
	ԱԿՆԵՐ		
2.	Խմելու ջրի ներքին ցանցի վերանորոգում	Ներքին ցանցը կառուցվել է 60-ական թթ. և գտնվում է խախտված վիճակում: Այս ծրագրով կլուծվի այդ խնդիրը:	Բնակչության կողմից բողոքներ չեն լինի և մատակարարվող խմելու ջրի որակը կհամապատասխանի չափանիշներին
	ՎԵՐԻՇԵՆ		
3.	Վերիշեն-Խոզնավար և Վերիշեն-Ակներ ճանապարհների ասֆալտապատում		
4.	Փողոցների և ճանապարհների բարեկարգում, նորոգում		
5.	Գետանցման փոքր կամրջի նորոգում, կոյուղու նորոգում		
6.	Միջնակարգ դպրոցի կապիտալ նորոգում		
7.	Խմելու ջրի ներքին ցանցի նորոգում		
	ՈՐՈՏԱՆ		
8.	Կոյուղու վերանորոգում	Ապահովել սանիտարա-հիգիենիկ պայմանները	Կվերանա համաճարակի առաջացման ռիսկը, կապահպանվի մաքրությունը
9.	Ոռոգման համակարգի կառուցում	Կբարելավվի այգիների ջրամատակարարումը	Ոռոգման ջրի շնորհիվ կմշակվեն այգիները, կբարելավվի բնակչության բարեկեցությունը

10.	Աղբահանության կազմակերպում	Աղբահանության կայուն համակարգի ձևավորման արդյունքում ունենալ մաքուր և բարեկեցիկ համայնք	Կբարելավվեն սանիտարահիգիենիկ պայմանները
11.	Բնակարանների տանիքների թիթեղների ձեռքբերում	Բնակելի շենքերը գտնվում են անմխիթար վիճակում	Կնպաստի շենքերի բարեկարգմանը և բնակչության ապրելակերպի բարելավմանը
12.	Ջրընդունիչների և ջրատարի կառուցում	ՀՏՀՀ ֆինանսավորմամբ իրականացվող ծրագիր	Բնակավայրում առաջնային կարևորության խնդրի լուծում
ՆԵՐՔԻՆ ԽՆՁՈՐԵՍԿ			
13.	Ճանապարհների և փողոցների վերանորոգում	Ապահովել տրանսպորտի բոլոր միջոցների համար բավարար երթևեկության պայմաններ՝ տարվա բոլոր եղանակներին, վերացնել փողոցների ջրափոսերը	Կբարելավվեն երթևեկության միջոցները, կաճի գյուղում բնակություն հաստատել ցանկացողների թիվը, ճանապարհները և փողոցները բարեկարգելուց հետո կաշխուժանա երթևեկությունը, կապը արտաքին աշխարհի հետ
14.	Փողոցներում գիշերային լուսավորության անցկացում	Ապահովել փողոցների գիշերային լուսավորությունը՝ նպաստելով բնակչության անվտանգությանը, կենսամակարդակի բարձրացմանը	Կստեղծվեն պայմաններ բնակչության անվտանգության համար
15.	Աղբահանության կազմակերպում	Աղբահանության կայուն համակարգի ձևավորման արդյունքում ունենալ մաքուր և բարեկեցիկ համայնք	Կբարելավվեն սանիտարահիգիենիկ պայմանները
16.	Արոտներում անասունների խմելու ջրի մատակարարման համակարգի սարքավորումների ձեռքբերում	Անասունների համար ապահովել անհրաժեշտ ջրաքանակ՝ նպաստելով նրանց մթերատվության բարձրացմանը	Կնպաստի անասունների մթերատվության բարձրացմանը
ԽՆՁՈՐԵՍԿ			
17.	Խմելու ջրի բաշխիչ ցանցի վերակառուցում	ՀՏՀՀ ֆինանսավորմամբ իրականացվող ծրագիր	Բնակավայրում առաջնային կարևորության խնդրի լուծում
ՇՈՒՌՆՈՒՄ			
18.	Ջրամատակարարման համակարգի վերակառուցում	ՀՏՀՀ ֆինանսավորմամբ իրականացվող ծրագիր	Բնակավայրում առաջնային կարևորության խնդրի լուծում
ՔԱՐԱՀՈՒՆՋ			
19.	Խմելու ջրագծի վերանորոգում		
20.	Նոր թաղամասերի ճանապարհների բարեկարգում, ասֆալտապատում, մայթերի հիմնանորոգում		

Աղյուսակ 11. Միջհամայնքային, միջազգային կազմակերպությունների ֆինանսավորմամբ և մասնավոր ընկերությունների կողմից իրականացվող ծրագրեր

<i>h/h</i>	<i>Ծրագրի անվանումը</i>	<i>Ծրագրի նկարագիրը</i>	<i>Անկախվող արդյունքները</i>	<i>Ազդեցությունը</i>
	ԳՈՐԻՍ			
1.	Խելացի քաղաքային լուծումներ՝ անցումային և զարգացող երկրների համար	Միացյալ ազգերի կազմակերպության Եվրոպայի տնտեսական հանձնաժողովի (ՄԱԿԵՏՀ) և Ավստրիական միջազգային տնտեսական համագործակցության կազմակերպության (OIER)	Ենթակառուցվածքների արդիականացմանը, քաղաքային կառուցվածքների և շրջակա միջավայրի բարելավմանը նպատակաուղղված ռազմավարությունների մշակում	Բնական ռեսուրսների (հումքային, ռեկրեացիոն, գյուղատնտեսական) ներուժի ռացիոնալ օգտագործմամբ ճկուն ներդրումային քաղաքականության իրականացում և աշխատատեղերի ստեղծում
2.	Մաքուր դաշինք. մատչելի ծառայություններ Գորիս և Գորայք բազմաբնակավայր համայնքներին	ԵՄ ֆինանսավորում «Ուրբան» հիմնադրամ	Աղբահանության մեխանիզմների ներդրում, ռազմավարական փաստաթղթերի կազմում	Առողջ միջավայրի ձևավորում
3.	«Քաղաքապետերի դաշնագիր» նախաձեռնություն	Թիրախավորելով էներգաարդյունավետությանը և գործարար ոլորտը՝ տեղական իշխանությունների և քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների միջև համագործակցության խթանում ուժեղացված հաշվետվողականության, փորձի փոխանակման և տեղական զարգացման քաղաքականությունների ձեռքբերման և իրականացման համար արդյունավետ վարչական կարողությունների տեսանկյունից	Էներգաարդյունավետության բարձրացում, էներգիայի նորարարական աղբյուրների օգտագործում	Աշխատատեղերի ստեղծում և կայուն զարգացում
4.	Համայնքի կողմից իրականացվող քաղաքաշինական ռազմավարություններ պատմական քաղաքներում (COMUS)	COMUS ծրագիրը կառուցված է Եվրոպայի խորհրդի և Եվրոպական միության քաղաքականության գերակայությունների վրա, Արևելյան գործընկերության ծրագրի համատեքստում՝ միտված Հայաստանի,	Ինտեգրացված ու մասնակցային կառավարման մոդելի կիրառում՝ որպես արդյունավետ միջոց, համեմատելի համար կայուն քաղաքաշինական վերածնման և աճի՝ ի պատասխան սոցիալական, տնտեսական, բնապահպանական և մշակութային պահանջների իրական փոխազդեցության	Սոցիալական ու տնտեսական զարգացման խթանում՝ ուժեղացնելով մշակութային ժառանգության ռեսուրսները պատմական քաղաքներում

		Ադրբեջանի, Վրաստանի, Մոլդովայի Հանրապետության, Ուկրաինայի և Բելառուսի հետ համագործակցային գործունեության աշխուժացմանը:		
5.	Հայաստանի հեռավոր և փոքր համայնքներում կոշտ թափոնների կառավարման լուծումներ	Ասիական զարգացման բանկի, ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարության, COWI A/S դանիական խորհրդատվական ընկերության համատեղ ուժերով և Ճապոնիայի կառավարության աղքատության նվազեցման հիմնադրամի ֆինանսավորմամբ		
	ԱԿՆԵՐ			
6.	«Արոտների բարելավման ծրագիր»	15.0 հա-ի վրա կատարվել է քարերի մաքրում և խոտի սերմերի ցանքս	15.0 հա տարածքը կդառնա անասունների համար բարձրորակ արոտատեղ	Կիսթանի գյուղմթերքների աճին
	ՎԵՐԻՇԵՆ			
7.	Մշակույթի տան նորոգում և մշակութային կյանքի աշխուժացում			
8.	Խոշոր եղջերավոր անասունների բարձր մթերատու ցեղատեսակների ներկրում			
9.	«Անասնապահության զարգացում Սյունիքի մարզում» ծրագրի շարունակություն			
10.	Աղբահանության կազմակերպում բնակավայրում և հանգստյան գոտիներում			
11.	ՆՈՒՀ-ի տարածքի բարեկարգում և զբոսայգու կառուցում			
12.	«Գյուղի հրապարակը մեր բակն է» ծրագրի շրջանակներում լողավազանի և խաղահրապարակի կառուցում			
	ՈՐՈՏԱՆ			
13.	Բնակավայրի գազիֆիկացում	Բարելավել բնակչության կենցաղային պայմանները	Բնակավայրը կապահովվի բնական գազով, կբարելավվեն սոցիալ-տնտեսական պայմանները	Կաճի բնակավայրում բնակություն հաստատողների թիվը
	ՆԵՐՔԻՆ ԽՆՁՈՐԵՍԿ			
14.	Բնակավայրի գազիֆիկացում	Բարելավել բնակչության կենցաղային պայմանները	Բնակավայրը կապահովվի բնական գազով, կբարելավվեն սոցիալ-տնտեսական պայմանները	Կաճի բնակավայրում բնակություն հաստատողների թիվը
	ՔԱՐԱՀՈՒՆՋ			
15.	Կաթի հավաքման կետի նորոգում, սարքավորումների ձեռքբերում			

Աղյուսակ 12. Տեղացի և արտասահմանյան բարերարների կողմից իրականացվող ծրագրերը

h/h	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի նկարագիրը	Ազդեցությունը
	ՎԵՐԻՇԵՆ		
1.	Վերիշենի գերեզմանոցի ցանկապատում		
2.	Ծառատնկում, կանաչ գոտիների ստեղծում և պահպանում		
	ՈՐՈՏԱՆ		
3.	Բնակավայրի վարչական ներկայացուցչի նստավայրի վերանորոգում	Բարելավել շենքային պայմանները,ստեղծել ավելի հարմարավետ պայմաններ	
4.	Մշակույթի տան կառուցում	Բարձրացնել բնակչության մշակութային-կրթական մակարդակը, լուծել նրանց զբաղվածության խնդիրը	Բնակչության ազատ ժամանակն ավելի հետաքրքիր ու արդյունավետ անցկացնել, ապահովել անհրաժեշտ պայմաններ բնակիչների հոգևոր զարգացման համար
	ՆԵՐՔԻՆ ԽՆՁՈՐԵՍԿ		
5.	Բնակավայրի վարչական ներկայացուցչի նստավայրի վերանորոգում	Բարելավվել շենքային պայմանները,ստեղծել ավելի հարմարավետ պայմաններ	
6.	Մշակույթի տան կառուցում	Բարձրացնել բնակչության մշակութային-կրթական մակարդակը, լուծել նրանց զբաղվածության խնդիրը	Բնակչության ազատ ժամանակն ավելի հետաքրքիր ու արդյունավետ անցկացնել, ապահովել անհրաժեշտ պայմաններ բնակիչների հոգևոր զարգացման համար

Աղյուսակ 13. Հարևան համայնքների հետ համատեղ գալիք հինգ տարիների համար նախատեսվող (շարունակվող) միջհամայնքային համագործակցության նպատակային ծրագրերն ու միջոցառումները

h/h	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի նկարագիրը	Ազդեցությունը	
	ԳՈՐԻՍ			
1.	Մաքուր դաշինք. մատչելի ծառայություններ Գորիս և Գորայք բազմաբնակավայր համայնքներին	ԵՄ ֆինանսավորում «Ուրբան» հիմնադրամ	Աղբահանության մեխանիզմների ներդրում, ռազմավարական փաստաթղթերի կազմում	Առողջ միջավայրի ձևավորում

2.4. Համայնքի ֆինանսական իրավիճակի նկարագրություն և ֆինանսական կանխատեսումները

Համայնքի բյուջեի նախագիծը հաստատման փուլում է

2.5. Զարգացման խոչընդոտներ և դժվարություններ

Գործիս համայնքի զարգացման ռազմավարության իրագործման ճանապարհին առկա են մի շարք խոչընդոտներ, որոնք «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով առանձնացված ոլորտներով դիտարկելու պարագայում ստանում ենք հետևյալ պատկերը.

Աղյուսակ 14. Գործիս համայնքի զարգացման հիմնական խոչընդոտների և առաջացնող պատճառները

h/h	Խնդիրները ու զարգացման խոչընդոտները	Առաջացնող պատճառները
1.	Համայնքի բարեկարգում, աղբահանություն, Վարարակն գետի սանիտարական վիճակ	Բաց մեքենաներով աղբահանություն
		Գլխավոր աղբավայրի տեղադիրք
		Գլխավոր աղբավայրի ցանկապատման անհրաժեշտություն
		Աղբ թափելու մշակույթի բացակայություն
		Աղբատար մեքենաների ու աղբամանների սակավություն
		Աղբահանության քաղաքականության բացակայություն
		Կոյուղու համակարգի արդիականացման անհրաժեշտություն
		Կոյուղու գլխավոր կոլեկտորի կառուցման անհրաժեշտություն
		Անօրինական աղբթափում
		Հանրային տարածքների սակավություն
2.	Զբոսաշրջության դանդաղ զարգացում	Պատմամշակութային ռեսուրսներն ի ցույց դնելու անկարողություն
		Իմիջի, հեղինակության բարձրացում
		Սպասարկող ոլորտների թերզարգացվածություն (սննդի կետերի, ժամանցի վայրերի, հուշանվերների խանութների առկայություն)
		Խնձորեսկի կամրջի օրինակով նոր ենթակառուցվածքների ստեղծման անհրաժեշտություն
		Գիդերի, ոլորտի մասնագետների կարիք
		Լեզվի իմացություն
		Զբոսաշրջության սեզոնայնություն
		Արհեստագործության ակտիվացում, արհեստների ցուցադրություն
		Մշակութային միջոցառումների, փառատոնների սակավություն
		Տեղեկատվական ցուցանակների վահանակների անհրաժեշտություն
		Հասարակական տրանսպորտի համակարգի զարգացում
3.	Գյուղատնտեսության զարգացում	Ժամանակակից գյուղտեխնիկայի բացակայություն
		Նոր շուկաների բացահայտում, արտադրանքի առաջնորդում
		Մեքենատրակտորային պարկի ստեղծում
		Նոր սերմերի, սորտերի և տնկիների ներմուծում
		Սերմնաբուծության զարգացում
		Ոռոգման ջուր՝ ցանցեր, ջրամբար
		Կաթի մթերման կետի անհրաժեշտություն
		Մսի իրացման դժվարություններ

		Անասնախմոցների անհրաժեշտություն
		Սպանդանոցի կարիք
4.	Հասարակական տրանսպորտ, ճանապարհային ենթակառուցվածքների բացակայություն	Նոր երթուղիների շահագործման անհրաժեշտություն
		Ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում, ասֆալտապատում
		Նոր տրանսպորտային միջոցներ, միկրոավտոբուսներ
		Ճանապարհաշինական տեխնիկա
		Տրանսպորտային ցանցի, շարժման համակարգի անկատարություն
		Կանգառների կառուցում
		Փողոցների անվանումներով ցուցանակների տեղադրում
		Համայնքային ծառայությունների մասին բնակչության իրազեկվածության ցածր մակարդակ
		Մայրերի բարեկարգում

2.6. Համայնքի ուժեղ և թույլ կողմերի, հնարավորությունների և սպառնալիքների (ՈւԹՀՍ) վերլուծություն

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
- Մեծ թվով բնական ու տեխնաժին հուշարձաններ համայնքի սահմաններում և հարակից շրջաններում - Հարուստ նյութական և ոչ նյութական ժառանգություն - Ռազմավարական աշխարհագրական դիրք՝ որպես տրանսպորտային հանգույց - Բարենպաստ կլիմայական պայմաններ - Բազմաթիվ հյուրանոցների ու հյուրատների առկայություն - Գոյություն ունեցող տրանսպորտային և ինժեներական ենթակառուցվածքների ցանցի առկայություն - Բազմաթիվ կրթական, առողջապահական, մշակութային հաստատությունների առկայություն - Տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ, առկա ու նախատեսվող ինժեներական լաբորատորիաներ - Գյուղատնտեսության զարգացման նպաստավոր պայմաններ՝ բերրի հողեր, հասանելի մեծաքանակ հողային ռեսուրսներ, արոտավայրեր, - Խոտհարքներ	- Սակավ բյուջետային միջոցներ - Զբոսաշրջության սեզոնայնություն - Զբոսաշրջությանը սպասարկող ծառայությունների պակաս - Բրենդինգի և գովազդի անհրաժեշտություն - Աղբահանություն - Մաքրման կայանի բացակայություն - Հանրային տարածքների ցածր որակ - Քաղաքային միջավայրի կահավորանքի և դիզայնի տարրերի բացակայություն - Տեղական արտադրությունների պակաս - Գյուղական բնակավայրերում ենթակառուցվածքների թերզարգացվածություն - Հնացած գյուղտեխնիկա, տրանսպորտային պարկ - Ոռոգման համակարգեր

Հնարավորություններ	Սպառնալիքներ (վրանգներ)
• Տարածաշրջանային ու միջազգային զբոսաշրջային կենտրոն դառնալու ներուժ • Հանրային տարածքների բարեկարգում, հանգստի գոտիների կառուցում • Էկո-արտադրանքի արտադրություն՝ հատկապես գյուղական բնակավայրերում, ագրոբիզնեսի զարգացում • Բացառիկ տրամադրվածություն և քաղաքական կամք • Բազմաթիվ միջազգային ու տարածաշրջանային ծրագրերում ներգրավվածություն • Գյուղական բնակավայրերի հարուստ պոտենցիալի օգտագործում • Զբոսաշրջային ծրագրերի մշակում • Տեղական փառատոների կազմակերպում Սյունյաց ավանդույթներ փառատոնի օրինակով • Զարգացման հնարավորությունների քաղաքի հատակագծային կառուցվածքում • Համայնքում գործող խոշոր արդյունաբերական ու ֆինանսական ձեռնարկություններ • Էներգիայի այլընտրանքային աղբյուրների օգտագործում • Պանրի, մեղրի, լոբու, թթի օղու, ավելուկի բարի համբավ՝ հատկապես գյուղական բնակավայրերում • Ակտիվ հասարակություն՝ մոտ 30 հասարակական կազմակերպություններ	• Աղբահանություն, աղբի տեսակավորման/վերամշակման բացակայություն • Վարարակն գետի սանիտարական վիճակ՝ կապված ապօրինի աղբաթափմամբ • Բնակչության նվազում (միգրացիա) • Գեոդինամիկ գործընթացների ակտիվացում • Ստորգետնյա ջրերի աղտոտվածություն, որակական փոփոխություն

3. Նպատակների սահմանում և գործողությունների պլանավորում

3.1. Համայնքի զարգացման տեսլական

Գորիս համայնքը կվերանայ սպեցիալիզացիայի հանգույցի՝ շնորհիվ պատմամշակութային ժառանգության վրա հիմնված զբոսաշրջության զարգացման և SS ոլորտում առկա հարուստ ներուժի օգտագործման: Ենթակառուցվածքների արդիականացումը, առողջ ապրելու համար անհրաժեշտ շրջակա միջավայրի ձևավորումը, գյուղատնտեսության զարգացման խթանումը կնպաստի բնակության և աշխատանքի բարենպաստ պայմանների ապահովմանը, նոր ներդրումների ներգրավմանը՝ ապահովելով կայուն հավասարակշռված զարգացում:

Զարգացման տեսլականին հասնելու հեռահար նպատակը, անմիջական նպատակները, միջանկյալ արդյունքները և նպատակներին հասնելու համար անհրաժեշտ գործողությունները

սահմանվել են տրամաբանական հենքի մեթոդաբանությամբ և ներկայացված է Աղյուսակ 15.-ում:

Աղյուսակ 15. Համայնքի կայուն զարգացման հասնելու խնդիրները, արդյունքները և գործողությունները

h/h	Խնդիրները	Միջանկյալ արդյունքները	Անհրաժեշտ գործողությունները	Պահանջվող ռեսուրսները
1	Գործարար միջավայրի բարելավում և ձեռնարկատիրություն խթանում	Բարենպաստ բիզնես միջավայրի ստեղծում	✓ Ենթակառուցվածքների որակի և հուսալիության բարելավման ճանապարհով ներդրումների ներգրավում ✓ Տեղական տուրքերից ազատում և արտոնությունների տրամադրում՝ նոր աշխատատեղերի ստեղծման պարագայում ✓ Տեղական տնայնագործական արտադրողների արտադրանքի ցուցադրություն-վաճառք փառատոնների, տարբեր էքսպոների ժամանակ ✓ Արտադրված է Գործիսում ապրանքանիշի գովազդում	Համագործակց բաղադրների ու երկրների հետ կապեր, փորձառու մարքեթոլոգներ, դրամաշնորհներ
		Համայնքի տարածքում գործող կազմակերպությունների թվի աճ	✓ Ագրոբիզնեսի զարգացում հատկապես գյուղական բնակավայրերում, լոբու, ավելուկի, սարի թեյի, թթի օղու արտադրության խթանում ✓ Բոլոր ծրագրերում տեղական ներուժի ներգրավում (օր.՝ շինարարություն) ✓ Մարքեթինգ և շուկայի ուսումնասիրություն, խորհրդատվական աջակցություն սկսնակ ձեռներեցներին ✓ Սպառման շուկաների հայտնաբերում, արտահանման աջակցություն ✓ Տեղական արտադրանքի գովազդ	
2	Նախադպրոցական և արտադպրոցական դաստիարակություն	Շենքային պայմանների բարելավում	✓ Նախակթարանների մասնակի կամ ամբողջական նորոգում ✓ Նախադպրոցական դաստիարակության ապահովում ՆՈՒՀ չունեցող բնակավայրերում ✓ Ջերմաստիճանի ստուգում, ջեռուցման պայմանների վերահսկողություն	Նյութեր, պիտույքներ,
		Սննդի որակի բարձրացում	✓ Սննդի որակի պարբերաբար ստուգում ✓ Հանձնախմբերում ծնողների ներգրավում, անակնկալ այցեր	մանկավարժական
		Կրթության որակի բարձրացում, աշխատողների	✓ Դասալսումներ, կրթության որակի նկատմամբ անընդհատ հսկողություն, մասնագիտական վերապատրաստումներ ✓ Աշխատողների միջին աշխատավարձի հնարավոր բարձրացում, մոտիվացիոն մեխանիզմներ	վերապատրաստողներ

3	Ակտիվ մշակութային ու մարզական կյանքի կազմակերպումը՝ երիտասարդների ներգրավմամբ	Համայնքում գործող մշակութային խմբակների թվի աճ	✓ Մշակութային խմբակներ հաճախող երեխաների թվի ավելացում, տաղանդավոր երեխաների հայտնաբերում և վարձավճարներից ազատում ✓ Մշակույթի նոր ոլորտների, արհեստագործական խմբակների ստեղծում ✓ Ազգային երգի, պարի համույթների ստեղծում, տարածում, ազգային խաղերի զարգացում	Մշակութաբաններ, արվեստագետներ, մարզագույք, տեղեկատվության միջոցներ՝ մամուլ, համացանց, տպագրվող նյութեր
		Մարզական միջոցառումների թվի աճ	✓ Մրցույթի մասին տեղեկատվության տարածում, մարզական ընտանիքների հայտնաբերում ✓ Կարծրատիպերի վերացում ճիշտ իրազեկման ճանապարհով	
		Համայնքից դուրս կազմակերպվող մշակութային միջոցառումներին	✓ Հայտարարվող մրցույթների մասին իրազեկման բարձրացում ✓ Համայնքային բյուջեից ֆինանսավորում	
4	Համայնքի սոցիալական բնակչության պաշտպանություն	Խնամատար ընտանիք հասակագի ներդրում և	✓ Խնամակալության հանձնաժողովի և ՍԱՏԳ-ի միջև համագործակցություն ✓ Ընտանիքների խորհրդատվական աջակցություն	Կամավորներ, կազմակերպություններ, միջազգային յուրօրինակ, գույք տեղեկատվական նյութեր, գույք
		Քաղաքացիների դրամական աջակցություն	✓ Համայնքի ղեկավարի կողմից ընդունելությունների քանակի ավելացում ✓ Դիմումների մասրամասն ուսումնասիրում	
		Ծերերի, անապահովների, հաշմանդամների	✓ Համայնքում գործող ցերեկային խնամքի կենտրոնին, Վետերանների տանը, Բարեգործական ճաշարանին աջակցության մեծացում	
5	Ֆիզիկական և առողջ խրախուսում	Նոր մարզաձևերի զարգացման համար հնարավորություն	✓ Ըմբշամարտի դահլիճի վերանորոգում ✓ Մարզադպրոցի համար գույքի ձեռքբերում ✓ Ֆուտբոլի դաշտի բարեկարգում ✓ Նախակրթարանների սաների ֆիզիկական պատրաստվածության հաճախակի գնահատում	Հովանավորներ, մարզագույք, բարեգործներ,
		Բնակավայրերում մարզական կյանքի	✓ Ֆուտբոլի, շախմատի և այլ առաջնությունների կազմակերպում բնակավայրերի միջև ✓ Բակային խաղահրապարակների բարեկարգում և նորերի կառուցում	

6	Բնակարանային պայմանների բարելավում	Բնակելի շենքերի բարեկարգում	✓ Բազմաբնակարան շենքերի տանիքների նորոգում ✓ Բազմաբնակարան շենքերում տանիքների մանսարդային հարկերի վերակառուցում	Վարկային միջոցներ, բնակիչների անձնական ներդրումներ, միջազգային կազմակերպությունների ֆինանսներ
7	Համայնքի բարեկարգում և կանաչապատում, համայնքի աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, կոմունալ ենթակառուցվածքներ	Քաղաքաշինական կանոնակարգում	✓ համայնքի քաղաքաշինական կանոնակարգի վերանայում ✓ համայնքի գլխավոր հատակագծի լրամշակված տարբերակի ներդրում ✓ նոր գերեզմանատան ստեղծում, կանոնակարգված սպասարկում ✓ համայնքում կանաչ տարածքների ավելացում	Աղբատար, աղբահավաք մեքենաներ, տրամաններ, սանիտարական պարագաներ, շինարարներ
8	Համայնքի տրանսպորտային սպասարկում	Համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման պատշաճ	✓ համայնքի գլխավոր աղբավայրի ցանկապատում, նոր աղբավայրի շահագործում ✓ գյուղական բնակավայրերում աղբահանության կանոնակարգում ✓ աղբի տեսակավորման մշակույթի ձևավորում ✓ նոր աղբատար մեքենայի շահագործում ✓ նոր աղբամանների տեղադրում	Միկրովտրոսներ, ծանապարհաշինական տեխնիկա, շինարարներ, ծանապարհային կահավորանքի տարրեր
		Համայնքային ենթակայության	✓ ծանապարհային նշանների տեղադրում ✓ ավտոբուսային կանգառների կառուցում և կահավորում ✓ ծանապարհների նշագծում	Միկրովտրոսներ, ծանապարհաշինական տեխնիկա, շինարարներ, ծանապարհային կահավորանքի տարրեր
9	Աղեկների ու նվազեցում քաղաքացիական պաշտպանություն	Վարարական գետի մաքրում և հեղեղատարն	✓ Վարակն գետի հունի մաքրում ✓ Հեղեղատարների վերականգնում ✓ Եզրառումների նորոգում ✓ Գետի վնասված հենապատերի վերակառուցում ✓ Գետի վրայով անցնող կամուրջների վերականգնում	Մաքրող և աշխատուժ, իրազեկման նյութեր, ԱԻՆ աշխատակիցներ
		Քաղաքացիական պաշտպան	✓ Քաղաքացիական պաշտպանության նախապատրաստական միջոցառումների իրականացում ✓ ԱԻՆ-դպրոցներ-համայնքապետարան կապի զարգացում՝ դասընթացներ, իրազեկման միջոցառումներ	Մաքրող և աշխատուժ, իրազեկման նյութեր, ԱԻՆ աշխատակիցներ

10	գարգացման	Սնանապահության և գարգացում և արտավայրերի կառավարում	✓ Սակավաջուր արտավայրերում անասնախմոցների տեղադրում ✓ Նորագույն տեխնալոգիաներով հագեցած անասնասպանդանոցի կառուցում ✓ Կաթի վերամշակման արտադրամասի կառուցում	Գյուղատնտեսության խթանում	✓ Վարկային միջոցների հաշվին սերմի գնում և ցածր գներով վաճառք գյուղական բնակավայրերին ✓ Գյուղատնտեսական կոոպերատիվների զարգացում ✓ Ուսուցողական ու տեղեկատվական դասընթացների կազմակերպում ✓ Գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռքբերում և ցածր վարձավճարներով գյուղացիներին տրամադրում	Գյուղատնտեսական նյութեր, ուսուցողական գյուղատնտեսներ, վարկային միջոցներ
	Գյուղատնտեսության խթանում	Համայնքում սերմնաբուծության զարգացում և նոր տեխնալոգիաների				
11	միջավայրի	Համայնքի բարեկարգում և կանաչապատում	✓ Շաբաթօրյակների, ծառատունկերի կազմակերպում ✓ Զբոսայգիների բարեկարգում	Շրջակա պահպանություն	Համայնքի բարեկարգում և կանաչապատում	միջոցներ, համակարգեր, տնկիներ, ծաղիկներ
	Շրջակա պահպանություն	Լուսավորության և համակարգերի արդիականացում	✓ Գյուղական բնակավայրերի ապահովում գիշերային լուսավորությամբ ✓ Առկա լուսավորության համակարգերի փոխարինում էներգախնայողներով		Վարկային լուսավորության տնկիներ, ծաղիկներ	
12	Զբոսաշրջության զարգացման խթանում»	Զբոսաշրջությունից ոլորտից եկամուտ ստացող բնակիչների թվի աճ հատկապես գյուղական	✓ Հյուրընկալող ընտանիքների ցուցակագրում, կարողությունների բարելավում ✓ Ագրոտուրիզմի և գաստրոնոմիկ տուրիզմի զարգացում օգտագործելով հատկապես տեղական ավանդույթները պահպանող գյուղական բնակավայրերում առկա ներուժը ✓ Գորիս քաղաքի և գյուղական բնակավայրերի միջև զբոսաշրջային ցանցի ստեղծում ✓ Համայնքում զբոսաշրջիկին պահելու օրերի թվի ավելացում՝ նոր զբոսաշրջային հետաքրքրությունների ստեղծման միջոցով	Զբոսաշրջության զարգացման խթանում»	Համայնքի՝ որպես զբոսաշրջային կենտրոնի բրենդի ձևավորում,	Հյուրընկալող ընտանիքներ, տապալիր նյութեր, մասնագետներ՝ զիզեր, քարտեզագործներ
		Համայնքի՝ որպես զբոսաշրջային կենտրոնի բրենդի ձևավորում,	✓ Պատմամշակութային հուշարձանների, զբոսաշրջությանը սպասարկող ենթակառուցվածքների ցուցակագրում և քարտեզագրում ✓ Տեղեկատվական ցուցանակների տեղադրում ✓ Քաղաքի բրենդի ձևավորում և հանրահռչակում ✓ Զբոսաշրջության տեղեկատվական կենտրոնի կարողությունների զարգացում		Հյուրատներ, հյուրընկալող ընտանիքներ, ցուցանակներ, տապալիր նյութեր, մասնագետներ՝ զիզեր, քարտեզագործներ	
13	Համայնքում երիտասարդների խնդիրների	SS ոլորտի զարգացում	✓ Թումո կենտրոնի ստեղծում ✓ Գյուղական բնակավայրերում ինժեներական լաբորատորիաների ստեղծում	Համայնքում երիտասարդների խնդիրների	SS ոլորտի զարգացում	Մասնավոր ոլորտի ֆինանսավորում, ներդրողներ, դպրոցներ, օստեո

		Երիտասարդական նախաձեռնությունների ակտիվացում	✓ Աշխատանքի տոնավաճառների կազմակերպում ✓ դպրոց-համալսարան-բիզնես կապի ստեղծում համալսարաններում նպատակային տեղերի ստեղծում	
--	--	--	---	--

Սահմանվել են համայնքի կայուն զարգացման ցուցանիշները և դրանց թիրախային արժեքները, այսինքն համայնքի պատկերը հինգ տարի հետո, որոնք ներկայացված են Հավելված 2.-ում Մոնիթորինգի անձնագրի տեսքով:

3.2. Համայնքի զարգացման անմիջական նպատակներ

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N1. «Գործարարության զարգացում համայնքում» (Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Գործարար միջավայրի բարելավում և ձեռնարկատիրություն խթանում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Տնտեսական աճ ու աշխատատեղերի ստեղծում						
	Գրանցված աշխատողների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		3241	3300	3370	3450	3520	3600
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Բարենպաստ բիզնես միջավայրի ստեղծում						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	-	-	-	-	-
	2. Համայնքի տարածքում գործող կազմակերպությունների թվի աճ						
	Գործող կազմակերպությունների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		210	213	215	217	220	220
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Ենթակառուցվածքների որակի և հուսալիության բարելավման ճանապարհով ներդրումների ներգրավում 1.2. Տեղական տուրքերից ազատում և արտոնությունների տրամադրում՝ նոր աշխատատեղերի ստեղծման պարագայում 1.3. Տեղական տնայնագործական արտադրողների արտադրանքի ցուցադրություն-վաճառք փառատոնների, տարբեր էքսպոների ժամանակ 1.4. Արտադրված է Գորիսում ապրանքանիշի գովազդում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ						

	2.1. Ագրոքիզնեսի զարգացում հատկապես գյուղական բնակավայրերում, լոբու, ավելուկի, սարի թեյի, թթի օղու արտադրության խթանում 2.2. Բոլոր ծրագրերում տեղական ներուժի ներգրավում (օր.՝ շինարարություն) 2.3. Մարքեթինգ և շուկայի ուսումնասիրություն, խորհրդատվական աջակցություն սկսնակ ձեռներեցներին 2.4. Սպառման շուկաների հայտնաբերում, արտահանման աջակցություն 2.5. Տեղական արտադրանքի գովազդ
Ծրագրի բյուջեն	70 մլն դրամ
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Համագործակից քաղաքների ու երկրների հետ կապեր, փորձառու մարքեթոլոգներ, դրամաշնորհներ
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Բնակչության գործարար գիտելիքների ու հմտությունների պակաս
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Տեղական կազմակերպություններ, գյուղատնտեսության մեջ ներգրավվածներ, ներդրողներ, սկսնակ գործարարներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	2015թ. մեկնարկած «Տեղական տնտեսության և ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագիրը» կնպաստի ոչ միայն զբոսաշրջային, այլև ոչ զբոսաշրջային ոլորտների զարգացմանը՝ շինարարական աշխատանքներում տեղական ներուժի ներգրավման և հյուրանոցներին մատակարարող ֆերմերային տնտեսություններին զարգացման ճանապարհով: Նախատեսվում է Տեխնոպարկի ստեղծում համայնքում, որը ոչ միայն ՏՏ ոլորտի զարգացման, այլև նոր ներդրողների ներգրավման և նոր աշտատեղերի ստեղծման լավագույն ազդակ կարող է դառնալ: Քույր քաղաքների հետ համագործագության շրջանակներում կարող ենք զարգացնել տեղական արտադրանքի խթանումը արտերկրում, նպաստել տեղական արտադրանքի արտահանմանը:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N2.
«Համայնքում նախադրոցական կրթության բարելավում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Նախադպրոցական և արտադպրոցական դաստիարակություն						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Համայնքի նախակրթարաններում կրթության և ծառայությունների որակի բարձրացում						
	Ծնողների բավարարվածությունը նախադպրոցական կրթությունից	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		բավարար	լավ	լավ	գերազանց	գերազանց	գերազանց
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Շենքային պայմանների բարելավում						
	Հիմնանորոգման կարիք ունեցող նախակրթարանների թիվը	Ելակետային և արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		10	9	7	5	3	1
	2. Սննդի որակի բարձրացում						

	Մեկ երեխային բաժին ընկնող սննդի չափաբաժինը	Ելակետային և արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		190	190	210	230	250	250
	3. Կրթության որակի բարձրացում, աշխատողների մոտիվացում						
	Մեկ աշխատողի միջին աշխատավարձը	Ելակետային և արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
72752		72752	72752	90900	90900	90900	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Նախակրթարանների մասնակի կամ ամբողջական նորոգում 1.2. Նախադպրոցական դաստիարակության ապահովում ՆՈՒՀ չունեցող բնակավայրերում 1.3. Ջերմաստիճանի ստուգում, ջեռուցման պայմանների վերահսկողություն 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 Սննդի որակի պարբերաբար ստուգում 2.2 Հանձնախմբերում ծնողների ներգրավում, անակնկալ այցեր 3-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 3.1 Դասալսումներ, կրթության որակի նկատմամբ անընդհատ հսկողություն, մասնագիտական վերապատրաստումներ 3.2 Աշխատողների միջին աշխատավարձի հնարավոր բարձրացում, մոտիվացիոն մեխանիզմներ						
Ծրագրի բյուջեն	1.230 մլն դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մեթոդական, մանկավարժական նյութեր, գրենական պիտույքներ, վերապատրաստողներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Ոչ բավարար բյուջետային միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նախակրթարաններ, նախակրթական տարիքի երեխաներ, ծնողներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախակրթարաններում իրականացվող ստուգումների խստացում, աշխատանքների անընդհատ մոնիթորինգ, ծնողների շրջանում հարցումներ, անակնկալ այցեր						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N3.
«Համայնքի մշակութային կյանքի աշխուժացում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Ակտիվ մշակութային ու մարզական կյանքի կազմակերպումը՝ երիտասարդների ներգրավմամբ		
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Համայնքում իրականացվող մշակութային միջոցառումների թվի աճ		
	Համայնքում	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ

	իրականացվող մշակութային միջոցառումների թիվը	2016 130	2017 150	2018 155	2019 160	2020 165	2021 170
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Համայնքում գործող մշակութային խմբակների թվի աճ						
	Համայնքում գործող մշակութային խմբակների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		7	7	8	8	9	9
	2. Մարզական միջոցառումների թվի աճ						
	Լավագույն մարզական ընտանիք միջոցառման մասնակիցների թիվ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		9	9	12	12	18	21
	3. Համայնքից դուրս կազմակերպվող մշակութային միջոցառումներին մասնակցություն						
	Մասնակցությունների թիվ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		30	32	32	35	35	35
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Մշակութային խմբակներ հաճախող երեխաների թվի ավելացում, տաղանդավոր երեխաների հայտնաբերում և վարձավճարներից ազատում 1.2. Մշակույթի նոր ոլորտների, արհեստագործական խմբակների ստեղծում 1.3. Ազգային երգի, պարի համույթների ստեղծում, տարածում, ազգային խաղերի զարգացում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.3 Մրցույթի մասին տեղեկատվության տարածում, մարզական ընտանիքների հայտնաբերում 2.4 Կարծրատիպերի վերացում ճիշտ իրազեկման ճանապարհով 3-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 3.1 Հայտարարվող մրցույթների մասին իրազեկման բարձրացում 3.2 Համայնքային բյուջեից ֆինանսավորում						
Ծրագրի բյուջեն	385 մլն						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մշակութաբաններ, արվեստագետներ, մարզագույք, տեղեկատվության միջոցներ՝ մամուլ, համացանց, տպագրվող նյութեր						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Ոչ բավարար բյուջետային միջոցներ:						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի մշակութային և մարզական կյանքին ընդգրկված բնակիչներ:						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Մշակութային միջոցառումների կազմակերպում, համայնքային ենթակայության մշակութային հաստատությունների ակտիվացում, մրցաշարերի և առաջնությունների կազմակերպում: Բացի այդ, գնդի և բանակային կորպուսի հետ համատեղ կկազմակերպվեն մարզական և մշակութային միջոցառումներ՝ նպաստելով զինծառայողների բարոյափոխության և մթնոլորտի բարձրացմանը, բանակ-հասարակություն կապի ստեղծմանը:						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N4.
«Համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանություն»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանություն						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Համայնքում աղքատության մակարդակի նվազեցում						
	Աղքատության շեմից ցածր գտնվող ընտանիքների թիվը համայնքում	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		178	175	175	175	170	160
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Խնամատար ընտանիք համակարգի ներդրում և աջակցություն						
	Դիմումների թիվը խնամատար ընտանիք դառնալու համար	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		4	10	15	16	17	18
	2. Քաղաքացիների դրամական աջակցություն						
	Դրամական օգնություն ստացող ընտանիքների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		160	175	180	185	190	200
	3. Ծերերի, անապահովների, հաշմանդամների պաշտպանություն						
	Ցերեկային խնամքի կենտրոններ հաճախողների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		230	250	260	270	280	290
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Խնամակալության հանձնաժողովի և ՍԱՏԳ-ի միջև համագործակցություն 1.2. Ընտանիքների խորհրդատվական աջակցություն 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 Համայնքի ղեկավարի կողմից ընդունելությունների քանակի ավելացում 2.2 Դիմումների մանրամասն ուսումնասիրում 3-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 3.1 Համայնքում գործող ցերեկային խնամքի կենտրոնին, Վետերանների տանը, Բարեգործական ճաշարանին աջակցության մեծացում						
Ծրագրի բյուջեն	95 մլն դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Կամավորներ, բարեգործական կազմակերպություններ, միջազգային դոնորներ, տեղեկատվական նյութեր, գույք						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Դրական փոփոխությունների և սեփական խնդիրների լուծման նկատմամբ բնակչության թերահավատություն:						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչության խոցելի խմբեր						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.						

Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում ավելի մեծ ուշադրություն կհատկացվի բնակչության խոցելի խմբերին՝ ուշադրության կենտրոնում ունենալով նրանց խնդիրները: Համայնքն ունի երկու սոցիալական տուն՝ նախատեսված համապատասխանաբար 20 և 14 բնակիչների համար: Սոցիալական տան պահպանության հոգում է Գորիսի համայնքապետարանը: Ցերեկային խնամքի կենտրոնին միայն շենքային պայմանների տրամադրումն ու ջեռուցման, էլեկտրականության հարցը բավարար չէ, անհրաժեշտ է ֆոնդահայթայթում իրականացնել համայնքում հաշմանդամներին աջակցության համար: Առաջին քայլը կարող է լինել թեքահարթակների համապատասխանությունը սահմանված պահանջներին հատկապես նոր տրվող շինությունների պարագայում և տրանսպորտային միջոցների հարմարեցումը:
-------------------------------	--

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N5.
«Համայնքում մարզական կյանքի ակտիվացում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Համայնքում գործող մարզական խմբակների ակտիվացում և կարողությունների բարելավում						
	Մարզական խմբակներում ընդգրկված երեխաների և պատանիների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		250	270	280	290	310	320
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Նոր մարզաձևերի զարգացման համար հնարավորությունների ստեղծում						
	Ցուցանիշը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	-	-	-	-	-
	2. Բնակավայրերում մարզական կյանքի ակտիվացում						
	Բնակավայրերի միջև կազմակերպվող մարզական խաղերի թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
4		12	16	24	24	24	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Ըմբշամարտի դահլիճի վերանորոգում 1.2. Մարզադպրոցի համար գույքի ձեռքբերում 1.3 Ֆուտբոլի դաշտի բարեկարգում 1.4 Նախակրթարանների սաների ֆիզիկական պատրաստվածության հաճախակի գնահատում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. Ֆուտբոլի, շախմատի և այլ առաջնությունների կազմակերպում բնակավայրերի միջև 2.2. Բակային խաղահրապարակների բարեկարգում և նորերի կառուցում						
Ծրագրի բյուջեն	1025 մլն դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Հովանավորներ, բարեգործներ, մարզագույք						

Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Մարզիկների համար հեռանկարների բացակայություն սպորտում, ծնողների ցածր հետաքրքրվածություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մարզադպրոցների և մարզական խմբակների սաներ, երեխաներ, մարզասեր բնակչություն
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում առողջ ապրելակերպին զարկ տալու նպատակով առավել մեծ ուշադրություն կհատկացվի բոլոր մարզաձևերի զարգացմանը համայնքում՝ սկսած նախադպրոցական տարիքից:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N6.

«Բնակարանաշինություն»

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքում բնակարանաշինության խթանում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Համայնքի բնակիչների բնակարանային պայմանների բարելավում						
	Համայնքապետարանում բնակարանի հերթագրման մատյանում հաշվառված ընտանիքների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		252	252	232	232	232	232
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Բնակելի շենքերի բարեկարգում						
	Վերնորոգման կարիք ունեցող տանիքների մակերեսը, քառ. մետր	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		38000	30400	22800	15200	7600	0
	Մանսարդային հարկերի վերակառուցում, քառ. մ	0	0	0	1000	1000	1000
	2. Բնակելի շենքերի բակերի բարեկարգում						
	Բարեկարգման կարիք ունեցող բակերի թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		20	18	16	14	12	10
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Բազմաբնակարան շենքերի տանիքների նորոգում 1.2. Բազմաբնակարան շենքերում տանիքների մանսարդային հարկերի վերակառուցում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 Բազմաբնակարան շենքերի բակերի կանաչապատում ու բարեկարգում						
Ծրագրի բյուջեն	1120 մլն դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Վարկային միջոցներ, բնակիչների անձնական ներդրումներ, միջազգային կազմակերպությունների ֆինանսներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Ոչ բավարար բյուջետային միջոցներ						

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակարանային պայմանների բարելավման կարիք ունեցող ընտանիքներ:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021թթ.
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Եթե ծրագրի միջանկյալ արդյունքներին հասնելը հնարավոր է համայնքային բյուջեով, ապա ծրագրի անմիջական նպատակին կարելի է հասնել միայն վարկային միջոցների ներգրավմամբ: Վարկային միջոցներով կառուցված բնակարանները ցածր տոկոսով կարող են տրամադրվել նորաստեղծ ընտանիքներին, անապահովներին և բնակարանային պայմանների բարելավման կարիք ունեցող այլ ընտանիքների:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N7.

«Համայնքի բարեկարգում և կանաչապատում, համայնքի աղբահանություն և սանիտարական մաքրում, կոմունալ ենթակառուցվածքներ»

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման կազմակերպում, կոմունալ տնտեսության աշխատանքների ապահովում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բնակչության բավարարվածություն համայնքում իրականացվող սանիտարական մաքրումից և աղբահանությունից, բարեկարգ համայնք						
	Գնահատականը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		միջին	միջին	միջին	միջին	բարձր	բարձր
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Քաղաքաշինական կանոնակարգման արդիականացում						
	Համայնքում գլխավոր հատակագծին համապատասխան տրված շինթույլությունների թվի հարաբերությունը շինթույլությունների ընդհանուր թվին, %	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		100	100	100	100	100	100
	2. Համայնքի աղբահանության և սանիտարական մաքրման պատշաճ կազմակերպում						
	Համայնքի սանիտարական մաքրման ենթարկվող տարածքի մակերեսի հարաբերությունը համայնքի ընդհանուր տարածքի մակերեսին, %	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		50	55	60	70	70	70
	3. Համայնքի բոլոր բնակավայրերի ջրամատակարարման բարելավում						
	Համայնքի ապահովվածությունը շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ, %	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		90	90	100	100	100	100
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. համայնքի քաղաքաշինական կանոնադրության վերանայում						

	1.2. համայնքի գլխավոր հատակագծի լրամշակված տարբերակի ներդրում 1.3 նոր գերեզմանատան ստեղծում, կանոնակարգված սպասարկում 1.4 համայնքում կանաչ տարածքների ավելացում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. համայնքի գլխավոր աղբավայրի ցանկապատում, նոր աղբավայրի շահագործում 2.2. գյուղական բնակավայրերում աղբահանության կանոնակարգում 2.3 աղբի տեսակավորման մշակույթի ձևավորում 2.3 նոր աղբատար մեքենայի շահագործում 2.4 նոր աղբամանների տեղադրում 3-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 3.1 կոյուղագծի նորոգում 3.2 վթարված հատվածների վերականգնում 3.3 ջրամատակարարման ցանցի վերակառուցում
Ծրագրի բյուջեն	660 մլն դրամ
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աղբատար, աղբահավաք մեքենաներ, աղբամաններ, սանիտարական պարագաներ, շինարարներ
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Բնակչության մտածողության փոփոխության դժվարություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Գորիս համայնքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	«Մաքուր դաշինք. մատչելի ծառայություններ Գորիս և Գորայք բազմաբնակավայր համայնքներին» ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է համայնքում աղբահանության ռազմավարական փաստաթղթերի կազմում, աղբահանության ռազմավարության մշակում, նոր աղբատար մեքենայի ու աղբամանների ձեռքբերում: Բացի այդ, «Գորիս համայնքի բարեկարգում և բնակարանային տնտեսություն» ՀՈԱԿ-ի միջոցով կշարունակվեն կատարվել փողոցների, եզրառուների ամենօրյա սանիտարական աշխատանքներ, համաքաղաքային շաբաթօրյակներ, փողոցների ձյան մաքրման, ավազի ցանման, լվացման աշխատանքներ, շնասպանություն, ծառերի սանիտարական էտման, ծառաբների սպիտակեցման, մոլախոտերի դեղային վնասագերծման, մայրերի խոտհունձի աշխատանքներ, ծառատունկ և ծաղկապատում: Նախատեսվում է «Հայքմուղկոյուղի» ՓԲԸ մասնագիտացված օպերատորի կողմից և ՀՏՀՀ միջոցով համայնքի բոլոր բնակավայրերում շուրջօրյա ջրամատակարարման ապահովում, շկմ կոյուղագծի նորոգում, վթարված հատվածների վերատեղադրում:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N8.
«Համայնքի տրանսպորտային սպասարկում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի կազմակերպում, համայնքային ճանապարհային ենթակառուցվածքների պահպանություն և շահագործում		
Ծրագրի անմիջական	Համայնքի տրանսպորտային սպասարկման կանոնակարգում		
		Ելակետային	Թիրախային արժեքներ

նպատակ	Գնահատականը	արժեք					
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		միջին	միջին	միջին	միջին	բարձր	բարձր
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Գյուղական բնակավայրերի տրանսպորտային սպասարկման բարելավում						
	Համայնքի կենտրոնական բնակավայրի հետ հասարակական տրանսպորտի սպասարկում ունեցող բնակավայրերի թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		4	5	9	9	9	9
	2. Համայնքային ենթակառուցվածքային ճանապարհների բարեկարգում և ենթակառուցվածքների ստեղծում						
	Համայնքի ենթակառուցվածքային տակ գտնվող ճանապարհների ամեն տարի բարեկարգված հատվածի երկարության հարաբերությունը համայնքի ենթակառուցվածքային տակ ճանապարհների ընդհանուր երկարությանը, %	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		2,5	2,5	3	4	10	10
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. նոր միկրոավտոբուսների ձեռքբերում և նոր երթուղու շահագործում 1.2. ներհամայնքային ճանապարհների բարեկարգում 1.3 քաղաքաշինական տեխնիկայի ձեռքբերում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 ճանապարհային նշանների տեղադրում 2.3 ավտոբուսային կանգառների կառուցում և կահավորում 2.4 ճանապարհների նշագծում						
Ծրագրի բյուջեն	970 մլն դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Միկրոավտոբուսներ, ճանապարհաշինական տեխնիկա, շինարարներ, ճանապարհային կահավորանքի տարրեր						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Սակավ բյուջետային միջոցներ						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Գորիս համայնքի բնակիչներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում հասարակական տրանսպորտով երթևեկության կազմակերպման համար համայնքապետարանը պարբերաբար կազմակերպում է ավտոբուսային ու						

	միկրոավտոբուսային երթուղիների մրցույթներ: Մրցույթին մասնակից կազմակերպություններ շատ հազվադեպ են լինում բիզնես տեսանկյունից ոչ շահավետ լինելու համար: Համայնքում միջբնակավայրային փոխադրումն իրականացվում է հիմնականում տաքսիներով: Համայնքում նոր ավտոբուսներ շահագործումը համայնքապետարանի կողմից կտանի հասարական տրանսպորտի ավելի արդյունավետ կառավարմանը, քաղաքակիրթ սպասարկման կազմակերպմանը, նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը և բնակչության ու զբոսաշրջիկների միջբնակավայրային տեղաշարժի դյուրինացմանը: Համայնքում տեխնիկայի սակավության պատճառով ճանապարհաշինական, ձնամաքման, ճանապարհների անցանելիության, տեխնիկական և բարեկարգման աշխատանքները պատշաճ կերպով չեն կատարվում, ուստի ավտոմոբիլային պարկի հարստացումը նոր տեխնիկայով լուծում կտա այս խնդրին:
--	---

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N9.

«Աղետների ռիսկերի նվազեցում և քաղաքացիական պաշտպանության»

(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Աղետների ռիսկերի նվազեցման և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ու քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների իրականացում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Հեղեղատարների բարեկարգում և քաղաքացիական պաշտպանություն						
	Ցուցանիշը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	-	-	-	-	-
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Վարարակն գետի մաքրում և հեղեղատարների նորոգում						
	Մաքրման ենթակա հեղեղատարների երկարությունը, կմ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		8,7	7,8	7,0	6,3	5,6	4,4
	2. Քաղաքացիական պաշտպանության իրականացում						
	Քաղաքացիական պաշտպանության պլանի առկայություն	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		Առկա է	Առկա է	Առկա է	Առկա է	Առկա է	Առկա է
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Վարարակն գետի հունի մաքրում 1.2 Հեղեղատարների վերականգնում 1.3 Եզրառումների նորոգում 1.4 Գետի վնասված հենապատերի վերակառուցում 1.4 Գետի վրայով անցնող կամուրջների վերականգնում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 Քաղաքացիական պաշտպանության նախապատրաստական միջոցառումների իրականացում 2.2 ԱԻՆ-դպրոցներ-համայնքապետարան կապի զարգացում՝ դասընթացներ, իրազեկման միջոցառումներ						
Ծրագրի բյուջեն	75մլն դրամ						

Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մաքրող տեխնիկա և աշխատուժ, իրազեկման նյութեր, ԱԻՆ աշխատակիցներ
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Սակավ բյուջետային ռեսուրսներ, բնակչության անտեղյակություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Հաշվի առնելով ռելիեֆը և տարածաշրջանային եղանակային պայմանները՝ հեղեղատարների և Վարարակն գետի՝ որպես գլխավոր հեղեղատարի մաքրումը թույլ կտա նվազեցնել հեղեղումների վտանգը:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N10.
«Գյուղատնտեսության զարգացում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Գյուղատնտեսության զարգացման խթանում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Գյուղատնտեսական եկամուտների աճ համայնքում						
	Համայնքի՝ գյուղատնտեսությամբ զբաղվող բնակիչների եկամուտների տարեկան աճ, %	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		6	15	15	20	20	20
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	3. Անասնապահության զարգացում և արոտավայրերի կառավարում						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	-	-	-	-	-
	4. Համայնքում սերմնաբուծության զարգացում և նոր տեխնալոգիաների ներդրում						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
-		-	-	-	-	-	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Սակավաջուր արոտավայրերում անասնախմոցների տեղադրում 1.2 Նորագույն տեխնալոգիաներով հագեցած անասնապանդանոցի կառուցում 1.3 Կաթի վերամշակման արտադրամասի կառուցում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 Վարկային միջոցների հաշվին սերմի գնում և ցածր գներով վաճառք գյուղական բնակավայրերին 2.2 Գյուղատնտեսական կոոպերատիվների զարգացում 2.3 Ուսուցողական ու տեղեկատվական դասընթացների կազմակերպում 2.4 Գյուղատնտեսական տեխնիկայի ձեռքբերում և ցածր վարձավճարներով գյուղացիներին տրամադրում						
Ծրագրի բյուջեն	650 մլն դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ	Գյուղտեխնիկա, ուսուցողական նյութեր, գյուղատնտեսներ, վարկային միջոցներ						

ռեսուրսներ	
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Ծրագրի արդյունավետ իրականացում գյուղական բնակավայրերում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի՝ գյուղատնտեսությամբ զբաղվող անհատներ և ֆերմերային տնտեսություններ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	2016թ. մարտին ստեղծվել է «Գորիս համայնքի արտոգտագործողների միավորում» Ս/Կ-ը, որի նպատակն է տնտեսական ու սոցիալական զարգացման ճանապարհով խթանել համայնքի բնակչության կենսամակարդակի բարձրացումը համայնքի արտավայրերի կառավարման և անասնապահության զարգացման պլանի իրականացման միջոցով: Համաձայն «Գյուղատնտեսական բարեփոխումների աջակցության» ԾԻԳ-ի, Գորիս համայնքի արտոգտագործողների միավորում Ս/Կ-ի և Գորիսի համայնքապետարանի միջև կնքված եռակողմ պայմանագրի՝ ՀԲ միջոցներով համայնքի մերձակա սակավաջուր արտավայրերում պետք է տեղադրվեն թվով 3 անասնախմուցներ: Հեռանկարային պլանում կա նաև նորագույն տեխնալոգիաներով հագեցած անասնապահանոցի կառուցումը, որը տարածաշրջանում կլինի միակը իր ծավալով՝ միաժամանակ լուծելով բուժասանիտարական, սննդի անվտանգության, մսամթերքի իրացման և այլ հարցեր:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N11.
«Շրջակա միջավայրի պահպանություն»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքում շրջակա միջավայրի պահպանություն						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Համայնքի բարեկարգում, կանաչապատում, լուսավորություն						
	Ցուցանիշը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		-	-	-	-	-	-
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Համայնքի բարեկարգում և կանաչապատում						
	Տարվա կտրվածքով մաքրման շաբաթօրյակների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		4	10	10	10	10	10
	2. Լուսավորության համակարգերի արդիականացում						
	Համայնքում էներգախնայող լամպերով լուսավորվող տարածքի հարաբերությունը ընդհանուր լուսավորվող տարածքին, %	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		36	50	60	70	80	90
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ						
	1.1 Շաբաթօրյակների, ծառատունկերի կազմակերպում						
	1.2 Զբոսայգիների բարեկարգում						
	2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ						
	2.1 Գյուղական բնակավայրերի ապահովում գիշերային լուսավորությամբ						
	2.2 Առկա լուսավորության համակարգերի փոխարինում էներգախնայողներով						

Ծրագրի բյուջեն	870 մլն դրամ
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Վարկային միջոցներ, լուսավորության համակարգեր, տնկիներ, ծաղիկներ
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Սակավ բյուջետային միջոցներ, բնակիչների ցածր պատրաստակամություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Գորիս համայնքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Գորիսի համայնքապետարանի նախաձեռնությամբ համայնքում պարբերաբար կկազմակերպվեն մաքրման շաբաթօրյակներ՝ ընդգրկելով բոլոր հիմնարկ-ձեռնարկություններին, համայնքային ենթակայության կառույցներին, դպրոցներին, հասարակական կազմակերպություններին: Վարկային միջոցներով համայնքի բոլոր լուսատուները կփոխարինվեն էներգախնայող լուսատուներով, ինչը թույլ կտա մոտ 60%-ով նվազեցնել էլեկտարէներգիայի ծախսը՝ ուղղելով տնտեսած միջոցները գյուղական բնակավայրերում լուսավորության համակարգերի կառուցմանը:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N12.
«Զբոսաշրջության զարգացման խթանում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքում զբոսաշրջության զարգացման խթանում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Համայնք այցելող զբոսաշրջիկների թվի աճ						
	Հյուրանոցներում այցելությունների թիվը ²	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		11161	14000	18000	23000	28000	32000
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	Զբոսաշրջությունից ոլորտից եկամուտ ստացող բնակիչների թվի աճ հատկապես գյուղական բնակավայրերում						
	Հյուրընկալող ընտանիքների և հյուրատների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		27	35	40	45	50	60
	Համայնքի՝ որպես զբոսաշրջային կենտրոնի բրենդի ձևավորում, իրազեկման բարձրացում						
	Տեղեկատվական բուկլետների, քարտեզների թվաքանակը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		2500	3000	3500	4000	4500	5000
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1 Հյուրընկալող ընտանիքների ցուցակագրում, կարողությունների բարելավում 1.2 Ագրոտուրիզմի և գաստրոնոմիկ տուրիզմի զարգացում՝ օգտագործելով հատկապես տեղական ավանդույթները պահպանող գյուղական բնակավայրերում առկա ներուժը 1.3 Գորիս քաղաքի և գյուղական բնակավայրերի միջև զբոսաշրջային ցանցի ստեղծում 1.4 Համայնքում զբոսաշրջիկին պահելու օրերի թվի ավելացում՝ նոր զբոսաշրջային հետաքրքրությունների ստեղծման միջոցով						

² Ցուցանիշը ստացվել է միայն 10 խոշոր հյուրանոցների տվյալների հիման վրա

	2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 Պատմամշակութային հուշարձանների, զբոսաշրջությանը սպասարկող ենթակառուցվածքների ցուցակագրում և քարտեզագրում 2.2 Տեղեկատվական ցուցանակների տեղադրում 2.3 Համայնքի բրենդի ձևավորում և հանրահռչակում 2.4 Զբոսաշրջության տեղեկատվական կենտրոնի կարողությունների զարգացում
Ծրագրի բյուջեն	45 մլն
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Հյուրանոցներ, հյուրատներ, հյուրընկալող ընտանիքներ, ցուցանակներ, տպագիր նյութեր, մասնագետներ՝ գիդեր, քարտեզագրողներ
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Համայնքի բնակիչների մոտ հյուրասիրության և բիզնեսի միջև սահմանի բացակայություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Զբոսաշրջության մեջ ներգրավվածներ, զբոսաշրջությանը սպասարկող ծառայություններ մատուցողներ, համայնքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համայնքում գործում է զբոսաշրջության տեղեկատվական կենտրոն, որը համակարգում է համայնքի զբոսաշրջային գործունեությունը՝ տեղեկատվական նյութերի տպագրություն, միջազգային զբոսաշրջային կազմակերպությունների հետ համագործակցություն, հյուրանոցային տնտեսությունների, ռեստորանների, խանութների աշխատակիցների հետ դասընթացների կազմակերպում, քույր քաղաքների հետ համագործակցություն, զբոսաշրջության վիճակագրության վարում: Տեղեկատվական կենտրոնի վերափոխումը Տուրիզմի զարգացման հիմնադրամի առավել արդյունավետ կոարժնի վերը նշված գործառույթները: Տեղական տնտեսության և ենթակառուցվածքների զարգացման ծրագրով Գորիս քաղաքը կվերաճի զարգացած զբոսաշրջային հանգույցի իր բոլոր բաղադրիչներով:

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N13.
«Համայնքում երիտասարդների խնդիրների լուծում»
(Ծրագրի անվանում)

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Համայնքի երիտասարդության խնդիրների լուծմանն ուղղված ծրագրերի և միջոցառումների կազմակերպում						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Երիտասարդների զբաղվածության, ժամանցի ու ինտելեկտուալ կարողությունների զարգացում						
	Համայնքապետարանի նախաձեռնությամբ կազմակերպվող ինտելեկտուալ խաղերի, բանավեճերի, բարեգործական ակցիաների քանակը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		7	25	30	35	40	45
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1. Տեղեկատվական տեխնալոգիաների ոլորտի զարգացում						
	Համայնքում գործող ինժեներական լաբորատորիաների թիվը	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		2	7	7	10	12	15
	2. Երիտասարդական նախաձեռնությունների ակտիվացում						
	Երիտասարդների հետ միջոցառումների	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				

	քանակ	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		16	20	25	30	35	50
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 Թումո կենտրոնի ստեղծում 2.2 Գյուղական բնակավայրերում ինժեներական լաբորատորիաների ստեղծում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1 Աշխատանքի տոնավաճառների կազմակերպում 2.2 Դպրոց-համալսարան-բիզնես կապի ստեղծում 2.3 Համալսարաններում նպատակային տեղերի ստեղծում						
Ծրագրի բյուջեն	410 մլն դրամ						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Մասնավոր ոլորտի ֆինանսավորում, ներդրողներ, դպրոցներ, բուհեր, ակտիվ խմբեր, գործատուներ, սարքավորումներ՝ համակարգիչներ, եռաչափ տպիչներ, SS ոլորտի փորձագետներ						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Երիտասարդների պատրաստակամություն, կադրային խնդիր						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի դպրոցականներ և երիտասարդներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017-2021						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Դպրոց-ԳՊՀ-Թումո եռակողմ համագործակցության ստեղծումը թույլ կտա Թումո կենտրոնի հիմքի վրա զարգացնել SS ոլորտը համայնքում: Թումո կենտրոնի ստեղծումը թույլ կտա արդյունավետ իրացնել համայնքում առկա բարձր ինտելեկտուալ ներուժը:						

4. ՀՀԶԾ ֆինանսավորում

ՀՀԶԾ ֆինանսավորման ամփոփաթերթը տե՛ս Հավելված 3.

5. ՀՀԶԾ մոնիթորինգ

ՀՀԶԾ մոնիթորինգի անձնագիրը տե՛ս Հավելված 2.